

Cancellari'a Redactiunii:

M. Malu inf. alu Dunarii, Nr. 32

Locuini'a Redactorului:

M. Malu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Se scrierile nefrancate nu se voru primi decât numai de la corespun-dinții regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminèti'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu. . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Christosu a inviatu!

De veti avè credintia numai câtu unu grauntiu de mustariu si veti dice muntelui acelu-a sè se mutè, elu se va mutè.

Cu aceste cuvinte se saluta adi' Romania crestinu, si prin ele inaltia unu principiu santu, ca ins'a si Domnieveia, premarescu adevèrulu, lumin'a si dreptate, cari personificate si crucefipte in „D-dieu Omnia“ portara celu mai splendidu triumfu ce omenimè a potutu serba de la crearea sa pana adi.

Serbandu suvenirea invingerei adevèrului, se descepta in noi dorinti'a de a potè salutà pre popore celebrandu triumfulu acelu principiu d-dieescu, de la care depin-le fericirea omenimeii, venitorulu si tranquillitate staturilor; audindu pre crestini salutaandu-se „Christosu a inviatu“ ni se aprinde dorulu de a vedè intrudusa si incetantianita in lexiconulu lor salutare: „libertatea a inviatu!“

Esperinti'a tuturor poporeloru, si a tuturor timpiloru ne invetia, câ nici o idea, nici unu principiu mare n'a triumfatu innainte de a fi fostu incununatu cu spini, crucefiptu si crestinat prin botezulu sangelui. Istori'a Americii, Franciei, Italiei, Daciei, Poloniei si Greciei ne enumera cu destula elocintia multimea sacrificieloru aduse pre altariulu noulu Ddieu alu poporeloru, ne spune câ principiele celea mantuitorie, cari facu onore genului omenescu numai prin martiriu se sanctiuneza. Cu tote acestea câte popore au fostu si suntu incununate cu spini, si totu-si nici asta-di nu potu celebra „pascele libertatii.“ Unde zace misteriuu acestei neintieles si triste nepotintie? In amortirea consciintiei omenimeii. Ca unu poporu sè se pota face demnu de „pascele libertatii“ trebuie sè devina la consciinti'a misiunii sale pre pamentu, sè-si cunosca majestatea sa, sè-si stime demnitatea, sè-si incete de a jocà rolulu unei turme fàra alta destinata de câtu aceea, de a fi tunsa si mulsa pana sè-si dà sangele. Lasati sè se suia poporulu pre tromba ce i va usurpatu tirani'a, si elu indata va promulgà legea libertatii si infratirei natiuniloru. Poporulu, care scie judecà atâtu de bine, poporulu, alu carui ochiu este ochiulu lui Ddieu, poporulu, care porta in anima libertatea, candu vorbesce, prin elu vorbesce Ddieu, dreptatea insultata. Lasati ca vointi'a poporului sè devina lege, dreptu publicu, si atunci vomu reavè etatea de aur. Sè se redevè poporulu ce s'a luat de la elu, sè i se repareze pierderu, care i-a adormitu consciinti'a si i-a rapitu sufletulu, ca ore ce luandu-i-se libertatea i s'a luat sufletulu, si elu a devenitu unu cadavru fàra vietia, unu scheletu, o papusia ce se misca dupa cum lu-porta man'a despotismulu. Candu consciinti'a unu poporu adorme, elu cade in letargia, ratecesce de la calea cea drepta, dar nu more, câ-ci e dotatu cu darulu reintineriei eterne, e unu fenice ce se renasce d'in cenusi'a sa. Candu libertatea se personifica intr'unu poporu, candu ea devine „natiune“, corpulu ei e chiar' asiè nemoritoriu ca si spiritulu; sè nu creda tirani'a câ va potè ucide acestu corp si incatenà acestu spirit. Unu poporu, ca intregu cugetatu, nici odata nu se face culpabilu in ce-va, portarea lui provine d'in o necesitate interna, si sortea lui e totu-deun'a unu resultatu alu acelei-a; si daca elu, obositu de lupta si catene, adorme — D-dieu nu-lu parascesce, ci asedia langa elu pre desceptatorii lui venitori. Anulu 1848 a fostu prevestitoriulu renascerei Europei, alu acelei renasceri, ce are sè urmeze in curendu; elu ne intarà totu odata in credinti'a despre regenerarea poporeloru.

Nu lipsele, nu diferinti'a raselor, nice cea a inclinàrei animelor sfasìa unirea si desbina poporele, ci aceea politica satanica, inemica omenimeii, ca-

rea separa, desparte, desbina, face intrige, ca sè le pota aservi si domni. Intielegem lupt'a pentru unu principiu sublimu si mantuitoriu, dar nu o intielegem pentru o pasiune mârsiava. Poporele toteau o tienta: „libertatea“, tote au unu inemiu internu si esternu cominu: „servitutea“. Cine ajutà poporulu sè scape de inemicul sèu si sè-si ajunga tient'a, acelu a radica petra de pre mormentu, a ruptu giolgiulu de morte ce a infasiuratu consciinti'a lui, acelu e Messi'a. Ori cine va fi acelu, humele lui va fi „Libertate“. Veni-va ore acelu Messi'a? De sicuru. Dreptatea incepe a triumfà, Ddieu s'a induratu de suferintiele poporulu si-i va tramite pre Messi'a ca sè-lu repuna pe tron. Daca tirani'a a scrisu unu codice infernalu, o biblia satanica care a octroatu-o poporeloru, — Ddieulu dereptatii a compusu unu altu codice eternu si neschimbatu, care odata va fi „magna charta“, „bibli'a omenimeii“ de la unu polu la altulu. Daca primulu paragrafu d'in codicele tiranicu dice: „poporulu este creatu pentru multumirea si ambitiunea mea“; — in codicele divinu, acelu paragrafu tracteaza despre ne-prescriptibilele drepturi omenesci, si despre libertatea si infratirea poporeloru. Cine se va mai indoi despre triumfulu acestui codice divinu, scrisu intr'o limba universalu, limba ce o intielegu tote poporele, limba libertatii? Nimene. E lunga suferinti'a poporeloru, dar e mai lunga cerbicositatea tiraniloru. Ore candu se voru pocaì, câdu voru fi siliti sè intielega, câ a rapì unu poporu libertatea este unu pecatu, o crima de lesa-umanitate, mai mare de câtu colectivitatele celoru siette pecate capitali, e o monstruositate de care si infernulu se infiora. Veni-va diu'a mantuirii, descepta-se-va poporulu, imbraca-se-va in vestminte de serbatoare, incununà-si-va fruntea cu lauru, pregati-se-va ca sè primesca pre Messi'a — dar' tiraniloru! atunci pocainti'a va fi tardfa. — Cocosiulu romanu a cantatu a dou'a ora, ar' trebui sè se reverse de diu; cu tote aste la noi inca e nopte, nopte nedreptatii, nopte servituti. Libertatea — asemenea unu Prometeu — este legata de o stanca si espusa in pred'a vulturiloru tiranici; la picioarele ei ingenunchia incatenata o femea, cu ochii stinsi de plasu, cu bratiile ferecate in fieru, si cu fati'a arsa. Acelu scheletu ce tîpa, ce lamenta, e natiunea romana. Fierale i-au rosu bratiulu si lu rodu inca si asta-di, paciinti'a ei inse este mare, este fàra parechia; ea suferè, câ-ci a invetiatu a suferi si scie, câ dupa restignire, — diu'a inviarei nu este departe, unde e Messi'a? Consultandu istori'a natiunale, aflàm câ romanii au avutu talentu pentru tote libertatile civile, publico-natiunale, câ ei totu deun'a au aperatu drepturile omenesci si combatura sclavagiulu. Ei fura nisce „ludi magistri“ ai libertatii. Pre pamentulu romanescu domnià odiniora libertatea si inforià fratietatea. Acl e „Campulu Panei“, acè „Alba-Julia“, acè „Campulu libertatii“, totu monuminte ale mariei strabune, dar' aici sunt si „Carpatii“ — Calvariulu natiunei romane. In Carpati arburiu canta, petrele vorbescu si predica istori'a martiriulu romaniloru. Acestu pamentu e santu, descultiati-ve cei ce voiti sè-lu calcati!

Pentru noi singur'a idea progresista, culmea prudintiei politice, si unic'a mantuire este remanerea pre langa credinti'a strabuna, cultur'a, unirea in cugete, simtieminte si actiune si inolarea in legiunea acelor'a ce apera triumfulu tempului, principiuu drepturiloru poporeloru. Sè ne aretàm bravi pre campulu sciintiei si alu infratirei, precum se aratara strabunii nostri pre celu alu luptei. Sè sterpimu cultulu egoismulu, alu interesulu privatu, câ-ci d'in elu nasce particularismulu, care este morte morale a unei natiuni. Strabunii nostri aveau curagiu si convictiuni, noi avem numai pareri, si apoi se cere mai multu

de câtu opiniuni spre a potè radica ruinatulu templu alu Romanismulu.

Testamentulu strabuniloru nostri sè fia relegiunea nostra, sè fimu apostolii romanismulu, sortea lui sè fia centrulu tuturor cugetelor nostre, sè fia anim'a vietiei nostre. Le adresàm aceste-a la toti fratii romani d'in noue tiere; era confratiloru de suferintie, li aducemu aminte, câ vietia unu poporu e mai lunga ca a unu tiranu, câ a eredi libertatea e nimicu, a o pastrà e multu, a o recucerì e — totu.

Renascerea unu poporu stà in apostolii sèi, in acei-a, ce ieu asupra-si si porta pana in capetu crucea lui. Deci voi, cei dotati de la D-dieu cu darulu intieptiunei si alu sciintiei, faceti-ve invetiatorii virtutiloru strabune, apostolii adevèrului, preotii romanismulu, si desceptatorii aceloru principie si virtuti, cari voru salvà natiunea in dnu'a desceptarei consciintieloru. Veniti dara, ca dandu mana cu mana si jurandu pre evangeliulu libertatii, sè ne silimu a radica petra de pre mormentulu, unde zace geniulu libertatii. Atunci vomu fi demni de „Pascele libertatii.“

Inchiàm cu cuvintele marelui esilatu d'in S. Elen'a: „Uniti-ve cu totii pentru salutea publica si pentru a remanè o natiune independente. E neinvinosa si perpetua o natiune care combate pentru justitia si libertate“ — si urandu tuturor serbatori fericite, dorimu d'in sufletu, ca câtu mai curendu imbratiosandu-ne sè ne potemu salutà: „Libertatea a inviatu!“

I. C. D.

Ce cere dualismulu de la noi?

In situatiunea, in care ne aflàm, nu strica a ne face astfelu de intrebàri ori câtu de dese, chiarificandu-ne, câtu potemu, orizontulu nostru politicu, acoperitu pana acuma de nori intunecosi, proveniti d'in raped'a schimbare si d'in neasteptat'a stramutare a positiunei nostre politice. Cine d'in noi nu au vediutu si nu au simftu uimindu-se, cu anim'a inghiaciata, si standu-i mintea in locu: cum cabinetulu Austriei preste nopte si-schimbà politic'a sa pana atunci contraria aspiratiuniloru maghiare, schimbându-o, dice, nu numai in favorulu acelor'a-si, dar inca dandu-le concessiuni, cari insi-si magiarii nu credeau câ le voru cascigà cu atât'a usiorete. Sunt patru ani de dfile, de candu Romanulu d'in Transilvani'a incepuse a-i suride unu ceriu de primavera, ce lu indreptatià a-si formà planuri si aspiratiuni, cari le nutria cu scumpetate in sinulu sèu, credendu câ i-au venitu ocaziune de a si-le realisà in diet'a sa legale, in care incepuse a-si asigura libertatea, limba, relegiunea si autonomi'a patriei sale, pe care o iubescce, cu atât'a adore. Inse, „omulu cugeta, Ddieu dispune.“ In anulu 1866. erumpe serbiulu austro-prusianu, care se decide cu pierderea Austriei. Austri'a este scosa d'in Germani'a si acuma se vede restrin sa numai la provinciele ce-i mai remasera d'in grati'a Prusiei si a lui Napoleonu III. Austri'a slabita de fatigele resboiului trebuie sè se intaresca si sè-si renoiesca poterile. Acèst'a inse nu se pote face decâtu numai prin pacificarea cu Ungari'a, care nu cere alt'a nemica decâtu legile d'in an. 1848 si uniunea cu Transilvani'a. Pe scurtu, br. Beust introduce dualismulu fàra ca sè mai cugete câ ore prin acestu faptu politicu de mare insemnatate, nu neindreptatiesce pe ceilalti factori, atâtu de eterogeni, d'in cari se compune Austri'a. Elu se tiene nu mai de doue eleminte, adeca, de nemtiu si de unguru cu alu caroru ajutoriu si-creeza basca pe care apoi si-zidesce faimosulu sèu sistemu alu dualismulu, cugetandu pote cu renumitul Metternich: „Sistemulu acèst'a sè ne tiena pe noi, apoi ce ne pasa, urmeze dupa noi chiaru si diluviulu.“ Doi factori sunt deci asta-di in Austri'a, doue eleminte sub a caroru egemonia noi cestilati factori suntemu neconsiderati, asemenea unu grauntiu de grâu in ambariulu de bucate alu unu economu. Ce e dreptu, noi Romanii d'in Austri'a, luati in relatieune cu totalitatea celorlalte eleminte a le Austriei intregu, nu suntemu unu numeru prea mare, inse deca vomu aplicà acèsta proportiune in patri'a nostra mai angusta, lu-

crulu stă cu totul almintrea. Aci formăm noi majoritatea, si totu-si nimene nu ne baga in sama.

Scriemu, strigămu, spunemu in gur'a mare, că suntemu nedreptățiți, dara cine ne aude, cine voiesce numai s'ne asculte! Austri'a sub a le careistindarde Romanii s'au luptatu de atâte-a ori cu bravura, si carei-a i-amu juratu loialitate, acēsta Austri'a ne sacrifică, fără nici-o mila, inamicilor nostri, d'icundu-ne: „Voi incorporati fiindu Ungariei, totu supusii mei sunteti, totu mie-mi serviti, celu mai slabu si celu mai micu la numeru trebuie s' se supuna celui mai tare si celui mai mare, fără nici o conditiune.“ Intiepta maxima de statu, in adeveru merita tota recunoscinti'a!

Ēta deci, ne affămu fatia cu nisce evineminte, ce sunt fapte complinite. Magiarulu capetandu-si aceea pentru care s'au luptatu cu atăt'a inversiunare, triumfeza in modulu celu mai splendidu, ma, si mai multu, lui i succede a-si spelă tote petele de pe obradiu, capetandu amnesti'a toturoru crimeloru politice. Lui i sucese a transformă revolutiunea d'in 48 intr'o purcedere legale, a reabilită pe sceleratii bandeloru sale, ce au masacratu si fusilatu pe celelalte popore, cari asta-di detestandu istori'a trebuie s' e resigneze de la onestitate si legalitate, vedindu-se constrinsi a figură ca rebeli inaintea Europei intregi. Acestea sunt frumosele consecintie a le dualismului, prin care honvedii capeta remuneratiune de mii de galbeni pentru eroicele si sublimatele fapte sevarsfite in contra rebelilor romani! Se mai afla inca unde va o ironia mai amara a sortii?!

Pre candu celelalte popore a le Austriei se bucura de triumfurile lor, unulu d'in cauza că au invinsu germanismulu, era altulu pentru că i-au sucesu in fine a-si scote capulu de sub jugulu apesatoriu numitu „Concordatu“, noi ne vedemu condamnati a privi numai la d'insii. Numai noi nu ne bucurămu, numai noi suferimu si ore pentru ce, pentru că suntemu Romani, si d'in unu capritiu, ce ne place a-lu avē, nu voimu s' ne facemu magiari. Si ore avemu noi dreptu a ne tienē de acestu capritiu cu atăt'a seriozitate? S' vedemu ce ne dau magiarii, s'eu mai bine, ce ne ceru ei daca ne vomu lasă de acelu capritiu? Mai antăiu de tote, daca vremu s' nu mai fimu Romani, ce, dupa cum credu dd. magiari, nu ne costă nemicu, de ore ce asiē cum se lapeda de natiunea si numele loru toti acei-a, a le căroru nume le cetimu in tota septeman'a si in tota diu'a in registrulu schimbărilor de nume, — ne potemu lapeda si noi; apoi atuncea ei ne voru da libertate de a ne numi si noi, „magyar ember“, care nume, dupa cum d'icu unii, s' e aiba o putere magica, carei-a nu-i poti resiste si care te imple cu mai multa mandria si arogantia decâtu simplulu nume de Romanu.

Apoi daca nu vomu mai totu carăi si borborosi despre autonomia, dieta si legile d'in 1867, ei ne voru permite prea gratosu a gustă si noi d'in dulcetiele constituțiunei magiare care apoi ne va da dreptiele a ne numi si noi nobili civi ai marei Ungarie. Limba, este dieu de risu ca s' mai cugete, cine va la limb'a romana avendu ocaziune s' audi in tote d'ilele accentele sonore si melodiose a le dulcei limbe magiare, care

chiaru si Adamu si Ev'a o au vorbitu, este deci cea mai antica limba a lunei afara de ceea a bestieloru. S' te miri, că nu ne amu ingretiosiatu chiaru si pana acuma de limb'a nostra materna, si nu invetiămu limb'a culta si diplomatica a magiariloru, care chiaru si ministrii cabinetului austriacu o vorbescu candu au onorea nespusu de mare a conversă cu ministrii Ungariei. Ce ne trebuie noue istoria, că noi nici nu avemu, ma chiaru nu potemu s' avemu istoria, de ore ce istori'a noastră este cōmpusa numai d'in mintiuni culesse de pe la ciobani, — singura istori'a ungariloru e adeverata, si daca in Rom'a se mai afla o columna a lui Traianu, aceea nu stă in neci o legatura cu noi. Scole romane ce ne trebuescu noue, daca vomu avē libertatea si onorea a siedē cu nobilii fii ai magiariloru totu pe acele-si scaune. Apoi beserica, pentru ce? Dumnedieulu Unguriloru este cu multu mai perfectu de cătu alu nostru, pentru ce dara s' ne inchinămu la alu nostru, s' mergemu si s' ne inchinămu la celu ungarescu.

Vedeti Domnilor, seriosu d'isu, tote aceste bunuri nestimabile le potemu capetă, daca vomu aduce miculu sacrificiu de a ne lasă de natiunea nostra romana. Nu ceru de la noi afara inca de o mica contributiune pentru bugetulu cabinetului ungarescu, si câte va mii de ficioiri pentru armata, nemicu mai multu, dara nici mai putienu? Dieu, strictu considerandu, trebuie s' fimu inca multiamitori domniloru nostri că ne lasa inca celu putienu viet'i'a fisica neatinsa, de nu ne ceru si caldur'a animei ca s' incaldiesca cu ea masne de fabrice.

Asiē, ungurii deveniti la putere, si cu ei dualismulu, nu au, cu privire in deosebi la romani, nemicu santu, nemicu sacru pentru limb'a, pentru natiunitatea nostra, ba, ce e mai multu, ei cerca s' ne omora chiaru si materialminte, sciindu bine că atacandu in acestu modu pre o natiune, i ataca, in simburele s'eu, in sa-si potinti'a de a se aperă. Romanii sunt considerati de rebeli, daca se tienu de legile sanctionate prin Majestatea Sa, ci se d'icu conturbatori ai ordinei publice si ai pacci, candu si-rechiamă, cu totu respectulu, drepturile loru avitice, recunoscute odata chiaru si prin legi positive. Pre scurtu dualismulu nu pretinde alt'a de la noi si nu se silescē dupa alt'a, de cătu ca: s' nu mai existemu ca romani.

Acestoru tendintie neumane si nedrepte a le absolutismului dualistic, le opunemu noi dreptele nostre pretensiuni. Pretindemu in Ungari'a drepturi egali natiunali, egali in intiesulu celu mai strinsu alu cuventului, era in Transilvani'a, restituita in marginile ei, pretindemu o reprezentantia, o dieta a terei, basata pre principiile dreptății eterne.

Muciu Scevola.

D'in budgetulu magiaru de pre anulu 1868.

Cetimu in „Pesth. Lloyd“ o impartesire despre capitele 1—10 si 47—50 a le budgetului magiaru de pre anulu 1868, care se desbatu in consiliulu ministeriale, si se va propune cătu mai curendu dietei.

Antăiulu capitu contine, intr'unu modu simplu si nedetaiatu, recerintiele intretinerii curții

pre inalte cari facu 3.100,000 fl. Cumca acoperirea acestoru spese s'a statoritu, in locu de 3 mil., — precum se credea mai nainte — in o suma urcata la 3 mil. si 100,000, ast'a provine d'in impregiurarea, de MM. LL. cerceteza mai a dese ori capital'a Ungariei la ce se receru, firesce, spese extraordinarie.

Alu doile-a capitu e asemene forte scurtu cuprinde spesele pentru cancelari'a cabinetului Majest. Sale, la cari Ungari'a nu contribue dupa portiunea de 30 si 70, ci in parte egale, fiindu că acestu postu, la cererea delegatiunei, s'a trecut d'in budgetulu comunu in budgetulu terei. Si asti Ungari'a are de a solvi 36,400 fl., ca spese pentru cancelari'a cabinetului.

Alu treile-a capitu contine concursulu Ungariei la spesele afaceriloru comuni, care, precum se scie, se urca la 22.048,000 fl.

Alu patru-le-a capitu cuprinde sum'a de 400,000 fl., care Ungari'a are a-o contribuē la pensiunile guvernului centrale de mai nainte. Cu privire la acestu postu este de observatu, că tractăriile relative la afacerea pensiuniloru nu sunt inca terminate cu guvernulu cislaitanianu.

Alu cincile-a capitu statorisce concursulu Ungariei la detori'a de statu, care, computandu usurele, amortisatiunea si unu agio de 20 la suta pentru solvirile ce sunt a se respunde in argintu, se urca la 32.723,200 fl.

Alu siesele-a capitu alu bugetului cuprinde spesele casei magnatiloru, a le casei reprezentantiloru si a le delegatiunei. Cele d'antăiu facu 7,440, era cele doue d'in urma 923,033 fl.; se mai adauge inca o suma de 9000 fl. pentru diverse reparatiuni, facute in salele de siedintie, si o alta suma de 6000 fl. pentru publicarea si traducerea legiloru in limb'a romana, italiana, germana, slovaca, serbesca si croata. Legelatiunea rechiamă laolalta 945,523 fl.

Recerinti'a presiediului ministeriale se cuprinde in capitele 7 si 8. — Capitululu alu s'ieptele-a cuprinde spesele sectiunei presidiale a acestui ministeriu cu o suma de 76,510 fl. D'in acēsta suma 32,000 fl. sierbescu spre intertentiunea ministrului presiedinte (20,000 fl. ca intertentiune si 12,000 ca competintia de functiune. Afara de acēst'a, ministrulu presiedinte are cortelu liberu in palatiulu presiediului ministeriale. — In capitululu alu optule-a sunt specificate spelele biuroului de pressa cu o suma de 16,060 fl. D'in acēsta suma capeta ca intertentiune si bani de cortelu: 1 consiliariu de sectiune 3400 fl., 2 secretari laolalta 3900 fl., 4 concipisti 4200 fl., restulu compete adjunctiloru si personalului de sierbitiu. Aceste sume, se subintielege, nu sunt decâtu o particica neinsemnata a acelei sume enormi, care regimulu o intrebuinticza pentru pressa. (Da, da, press'a straina a buna-sema inca nu ar' laudă si inaltă pana la ceriuri constitutiunea dualistica numai asiē de flori de cucu. Cu l.) Aci nu se cuprinde nece spesele recerute pentru in sa-si masin'a, neci a le materialului de incalditu, ci numai a le acelor'a, cari au de a conduce press'a.

Pre ce nu se mai dau inca bani! S' vedemu Ministeriulu de langa Maj. Sa constă 96,733 fl. Unu

F O I S I O R A.

Litterae Fundationales.

(Urmare.)

15) In proemia eminentium studentium in gymnasio superiori et inferiori Blasensi dabuntur omni anno	60
16) pro 20 liturgiis in salutem et refrigerium animae meae, meorum patrum, fratrum ac aliorum consanguineorum meorum diebus inferius §. XXII. specificandis, in locis et diebus omni anno celebrandis, hisce lego et testor	40
17) Ecclesiis Bistriensi et Szilágy-Somlyoviensi, quibus ego praefui pastor animarum per plures annos, nec non ecclesiae Abrud-Bányensi, ubi parentes et alii consanguinei mei pie in domino quiescunt, singulae ex praefatis ecclesiae titulo dotis omni anno persolvendae, hisce assigno, et dari volo 50 fl. v. a., universim omnibus centum quinquaginta floren.	150
in summa summarum	8790

Litere fundationale.

(Urmare.)

15) Ca premie pentru studii eminenti d'in gimnasiulu superioru si inferioru de Blasiu se voru da in totu anulu	60
16) Pentru 20 de liturgie, cari voru fi a se serbă pentru mantuirea si repausarea sufletului meu, a parintiloru, fratiloru si altoru consanguinei ai mei, in totu anulu la d'ilele si locurile aretate mai la vale in §. XXII. lasu si testezu prin aceste-a.	40
17) Basereceloru d'in Bistr'a si Simleu, carora Eu le-am fostu in mai multi ani pastoriu sufletescu, precum si baserecei d'in Abrudu, unde pauseza in Domnulu parintiisii altifericiti consanguinei ai mei, asemnezu si voiescu a li-se dă deosebitu fiesce-carei-a d'intre amintitele baserece câte 50 fl. v. a., cari voru fi a se solvi in totu anulu sub titlulu de dotatiune, toturoru la olalta: una suta cinci-diece fl. v. a.	150
Sum'a totale	8790

Quidquid autem ex interusuriis capitalis 200,000 fl. supra praespecificatas solutiones, vel etiam annualem contributionem regiam de illis interusuriis pendendam, aut alias inevitabiles expensas, abundaret, aut supermaneret, id

Ori ce ar' prisosi inse, s'eu ar' remanē d'in usurele capitalului de 200,000 fl., dupa solutiunile specificate mai in susu, s'eu si dupa contributiunea anuale regesca, care va fi a se respunde d'in acele interesurie, s'eu dupa alte spese

totum in auctionem confluendi novi capitalis (§. II. et IV.) convertatur.

§. X.

Si juxta reservationem §. III. superius factam contingeret, ut Ego aliquibus viduabus ex consanguineis etiam meis, vel aliis in alio testamento, aut condicillo ex hac fundatione pensiones annuas statim post mortem meam eis dandas applicidarem, hae pensiones post mortem illarum personarum, quibus assignatae erunt, non transibunt ad illarum posteros, sed redibunt in emolumentum, et augmentum huius fundationis, et pensionum, ac stipendiorum §. IV. et IX. commemoratorum.

§. XI.

Studentes, pro quibus superiori §. IX. punctis, 7. 8. 9. et 10. stipendia assignata sunt, utique eoque tantum beneficium stipendii sui retinere poterunt, donec bonam classem et studii et moribus — quod omni anno testimonio superiorum scolastico comprobare erunt obstricti — retinuerint, et donec applicationem in aliquo officio (studia continuative continuando) obtinuerint.

§. XII.

Tunc quando fundationis vires admittent, aut multiplicatis capitalibus — modalitate §. II. superius expressa — interusuria quoque

neinconiugate, — totu aceea s' se intrebuintieze pentru imultirea capitalului nou (§. II si IV.), carele va fi a se adună.

§. X.

Daca, pre langa reservatiunea facta mai susu la §. III. s' ar' intemplă, ca Eu s' incuviintiezu d'in acēst'a fundatiune intr'unu altu testametu s'eu codicilu pentru unele veduve chiaru si de a le consanguiniloru mei atari pensiuni anuali, cari voru fi a li-se dă indata dupa mortea mea: aceste pensiuni, dupa mortea personeloru, caror'a ar' fi asemnate, nu voru trece la urmasii loru, ci se voru rentorce spre emolumentulu si imultirea acestei fundatiuni, si a le pensiuniloru si stipendieloru memorate in §. IV. si IX.

§. XI.

Studentii, pentru cari s' au asemnatu stipendie mai de a supra la §. IX. punctele 7, 8, 9 si 10, in totu casulu numai pana atunco si voru potē retienē beneficiulu stipendiului loru, pana candu voru avē calculu bunu d'in studie si moravuri — aceea ce ei voru fi indetorati a dovedi in totu anulu prin testimoniu scolasticu de la superiorii loru, — si pana candu voru capetă aplicatiune la care va officiu (continuandu-si studiile neintreruptu).

§. XII.

Atunco, candu voru iertă poteriile fundatiunei, s'eu candu, imultindu-se capitalele — in modulu aretatu mai in susu la §. II. — inte-

ministeriu acestu-a, care, precum se scie, n'are nimicu de a face, si care, a fara de distribuirile de nobilitate, nu prevede decât funcțiunile unei espedite. Pre langa tote aceste, a fara de ministru, mai este in Vien'a unu secretariu de statu cu 8000 fl. si cortelu liberu câtu se pote defrumosu; mai sunt inca 2 consiliari ministeriali, cari nu consulteza nimicu, 6 secretari si 6 concipisti, cari n'au nimicu de a concepe, avendu toti laolalta unu salariu de 40,000 fl. Sermane poporu, tu ar' trebui sê contribuesci statului, pentru ca si statulu, d'in partea sa, sê contribuesca la fericirea si binele têu, dar', pre langa avere, ti-se rapescu si drepturile neviolabile. Ore adusu-si-a guvernulu a minte, ca sê puna in budgetu, nu dicu numai 10,000 fl., pentru educatiunea tinerimei romane d'in Ungari'a? Sê trecemu la alte sume.

Alu diecele-a capitlu cuprinde unu pausalu de 7000 fl. spre acoperirea speselor, cari sunt de lipsa pentru comunicatiunea ambeloru ministerie sub debaterile delegatiunilor.

Capitlu 47—50 contieniu recerintiele ministeriului pentru aperarea tieriei, laolalta 513,600 fl. cari se specifica: pentru conducerea centrale 60,000 fl. pentru recrutare 11,000 fl., pentru iepariele militari si depusetele de armasari 432,600 fl., in fine pentru pensuni, cari sunt a se dà fostiloru oficiali ai locutiintiei, 10,000 fl.

D'in câte insîrârâmu, vedemu unu proiectu de budgetu, care trece preste 60,000,000 fl. Cea mai mare parte nu pote fi objectu alu discussiunei, reductiunile nu potu fi dara decâtu detotu neinsemnate.

Transilvani'a.

Clusiu, 30. martiu 1868.

(Fine d'in nr. tr.)

Intre alte decisiuni, comitetulu permanentu, cu privire la economi'a ardeleana respective in interesulu economiei nationale, a adusu otarirea: sê se roge regimulu prin o adresa, ca in privinti'a monopolului de sare, la pertractarea acelu-a sê maneca d'in urmatoriele concepte:

a) Fiinducâ sarea servece de unu capitalu alu darei indrepte, dreptatea ar pretinde, ca darea aruncata pre sare sê fia in totu loculu si pentru ori cine intr'o forma de mare radicanu-se pretiulu sarelui, afara de raionulu mineloru, numai cu pretiulu transportului.

b) Vinderea sarelui pentru vite, cu carea speculantiu comitu insielatiuni, ar' fi sê se sterga, si in loculu asiê numitei „sare de vite“ ar' fi ca sê se venda, atâtu la mine, câtu si in alte locuri sarea menunta d'in sfarimaturi, cu 20% mai ieftenu, decâtu sarea in grundii.

c) Sê se delatureze acea restringere de pana acuma, dupa carea fia care a fostu indreptatu la unu magazinu anumu de sare; sê se sustiena monopolulu sarelui numai pre teritoriulu mineloru si oceloru de sare, éra mai de parte sê fia libera negociatur'a cu sare, sê si-o pota cumperâ ori cine unde-i place, si sê o pota folosi spre acelu scopu, spre carele togma va vol.

d) Sê se dà regimulu mana de ajutoriu, ca in apropierea nemidlocita a mineloru si oceloru de sare, precum si a magazineloru erariali de sare, sê se redice fabrica, sub inspectiu-

nea statului, ca pre asta cale sê se radice pretiulu sarelui prin fabricate.

Dupa ce regularea monopolului de sare atinge mai de aproape pre tierani, in specie pre prasitorii de vite, prin urmare deaprove si pre poporulu romanu, am produsu aicia acêsta decisiune a comitatului Clusiuului, ca materialu pentru acei-a, ce se voru fi ocupandu cu așta specialitate.

Pentru ca sê cunosca, cei ce se intereseza, starea materiale a comitatului Clusiuului, sê amintiescu si despre unu raportu alu oficiolatlui, dupa care venitul tuturoru comuneloru acestui comitatu, ca preceptiuni face . 33,774 fl. 36 cr. éra speselo 47,815 fl. 40 cr. prin urmare deficitulu pre anu face in calculu rotundu cam 12,000 fl. v. a.

Comitetulu comitanso a indrumatu oficiolatlul, ca pentru delaturarea acestei anomalie, sê cugete la midloce corespundiatore si in specie sê ingrigesca de fuintane noue pentru radicarea venituriloru comuneloru. — mai cu sama sê ingrigesca, ca cu privire la averea comuneloru, sê se delature acelu abusu, dupa carele in unele locuri comun'a politica se confunda cu besereca, — apoi si de aceea, ca averea comuneloru sê se intrebuintieze numai spre scopuri comunali.

Nu precepemu, că ce estensiune vre sê de comitetulu, respective oficiolatlul, la decisiunea: „că comun'a beserecesca cu cea politica sê nu se confunde.“

Noi scimu, că in totu loculu averea comunei politice se administreza separat si a berecei éra separat.

Aici dara nu este de delaturatu neci o anomalie. Decisiunea acêsta miroasa dar a altu ce-va; ore nu are de scopu ca sê opresca comunele politice, sê nu mai contribue nemica d'in averea lor, pentru scole si beserece? Ore nu are de scopu, ca acolo, unde cu ajutoarele comunei politice, ai căroru membrii sunt totu acei-a-si, cari compunu si besereca — s'a radicata si se ajutoreza scole, sê se subtraga aceste ajutorie si scolele sê se derime.

Ore numai reuniuniloru honvediloru si practicantiloru de langa deputatii dietei d'in Pest'a sê li fia iertatu comuneloru a dà ajutorie d'in cass'a lor?

Temerea nostra nu este nefundata! Chiaru vorbii cu unu protopopu rom. carele mi spuse, că s'a plansu la Dsa unu protu romanu d'in comitatulu Clusiuului, cumca Judele procesuale a opritu comunei curatu romane, ca venitul d'in carimaritul celu de 3 lune, carele altmentrelea este averea fostiloru iobagi si nu a intregii comune, sê nu-lu mai dà pentru scola; vedeti, unde tientesce otarirea mentiuata si câtu de sinistru se explica!

Cu aceste mi-inchiau raportulu despre siedintiele comitetului permanentu alu comitatului Clusiuului si trecu la alte obiecte.

In inceputulu corespundintiei acestei-a am amintitu de unu votu separat alu secretariului guv. L. Vaida. Ds'a nu s'a indestulitu cu atâta, ci ca sê convinga pre cei de la cârma despre lips'a urgenta a comentârei patentei, a scriu in diariulu magiaru de aici, „Kolozsvári Közlöny“ unu ciclul intregu de articli, cari intre proprietarii magiari, se vede n'a facutu in totu loculu sange bunu. Ds'a aici totu in K. K. nrulu 23 unu B. se apuca sê restorne argumentele aduse prin L. V. si sê arete, că patent'a urbariale ar' fi destulu de chiara si comentarea n'ar' fi de lipsa.

L. Vaida nu numai respunde lui B. in K. K. si-i re-

storna argumentele, dara intr'o brosiura de 100 fetie, sub titlulu:

„Câte-va cuvinte despre necesitatea neincungiurabile a unui comentariu la pre inalt'a patenta urbariale d'in 21. iuniu 1854 si una parere modesta despre modulu cum s'ar potè mediu-loci rescumperarea prestatiuniloru, ce apesa pamenturile diloriloru, si cum s'ar potè elibera dilertii de robota, fâra daun'a proprietariloru,“ a documentatu pana la convingere necesitatea unei comentâri autentice a pat. urbariale.

Titlulu acestei carticele i areta destulu insemnetatea, de unde se pote recomandâ fia carui juristu romanu spre studiare serioasa.

In fine, vreo câte-va noutâti. Comunitatea cetâtiu libere regie a Clusiuului, a decisu că in Clusiu pre spese comunale sê se radice o scola industriale. Venindu in comisiunea esmisa pentru compunerea statuteloru, la ordinea studiiloru si limb'a romana, membrii comisiunei (vedi bine neromani) toti afara de unulu, au fostu in contra introducerei limbii romane intre studiele obligate ale scolei industriale.

Se dice, că mai multu veninu a versatu in contra limbii romane unu popa mare reformatu, carele nu de multu respinsese scrisorile romanesci a le episcopiei d'in Gherla, fiindu că nu erâu unguresce. Era partinitorulu limbii romane a fostu decanulu sasescu Hintz, carele a si datu la protocolu cu privire la limb'a romana unu votu separat. Suntemu curiosi că comunitatea primî-va limb'a romana, ca studiu ordinariu la infintiand'a scola industriale.

Apropos: fiindu vorb'a de afacerea limbistica a popei celui mai mare a Reformatiloru, cu episcopi'a gr. cat. d'in Gherla, ve incunoscintiezu, cumca d'in fuintana sigura am aflatu, că superintendintele ref. atâtu prin guvernulu, câtu si prin in. mmist. m. de cultu, a fostu indrumatu in termini categorici, că sê primesca scrisorile romanesci. —

Veti fi cetitu in diariiele magiare, cumca s'a proiectatu straformarea r. academie de drepturi d'in Clusiu in universitate.

In comisiunea incredintiata cu formularea modalitatiiloru acestei straformâri, inca a venitu la debatare catedr'a pentru limb'a romana. Cum suntemu informati, si aicea numai energios'a aperare a profesorelui Dr. Gr. a scos'o la cale ca sê se iee intre catedre si profesur'a limbii romane.

Cu acestea inchiau. Δ

ROMANIA.

Adunarea deputatiloru.

In siedinti'a de la 12/24 mart. adunarea deputatiloru dupa ce a tramisu la comisiunea respectiva mai multe petitiuni ce i s'au adresatu, a discutatu si a votatu pre rendu: 1° Proiectulu de lege relativu la cumpararea pe sém'a judetiului Putn'a a ospelului repausatului Craimlau d'in Focsani; 2° proiectulu de lege relativu la infintiarea unei tace de 1 l. 10 b, de fia-ce casa d'in comun'a Dragasiani pentru intretinerea cultului religios; si 3° proiectulu de lege relativu la la schimbulu mosiei Tiglin'a a Statului pentru mosi'a Slobozii'a Conachi a orasiului Galati. Tote aceste proiecte au fostu primite cu majoritate de catra Adunare.

Dupa aceste Adunarea a luat in discutatiune proiectulu de lege relativu la instrinarea unei pârti d'in domenurile statului, si s'a votatu acestu proiectu pana la Art 24 inclusivu.

— In siedinti'a de la 13 dupa tramitarea mai multoru petitiuni la Comisiunea respectiva si dupa acordarea

multiplicabuntur, si necessarium videbitur, multiplicari poterit etiam numerus pensionum superiorum §. IX. punctis 1. 2. 3. 4. 5. et 6. viduabus canonicorum, foraneorum vicariorum, decanorum, et archi- et vice-archi-diaconorum ac parochorum assignatarum, semper speciali habita ratione ad locorum et personarum qualificationem, ad numerum orphanarum in-educatarum prolium earum et morum praestantiam.

§. XIII.

Numerus tamen harum pensionum viduarum sacerdotalium — de quibus superiori §. XII agitur, — ultra duplum augeri non debet, nisi: ultra quatuor pensiones pro viduabus canonicorum, sex pro vicariorum, decanorum, et actualium archi-diaconorum — sex pro vice-archi-diaconorum, octo pro parochorum primae classis, — octo pro parochorum secundae classis, quorum mentio §. IX. a puncto 1. usque punctum 5. occurrit.

§. XIV.

Canonicorum, decanorum, vicariorum, actualium et vice-archi-diaconorum, nec non parochorum viduabus, eousque tantum, donec ad secundas nuptias non transiverint, et tantum talibus dabuntur ex hac mea fundatione annuae pensiones, de quibus publice constabit aut fide dignis testimoniis comprobabitur, quod non modo morigeram, sobriamque et exemplarem vitam, consortio sacerdotis dignam duxerint, pietatem fuerint, augendisque rei familiaris, et domus suae emolumentis, et domesticae oeconomiae

rusuriales inca se voru immulti: dacia se va vedè de lipsa, se va potè immulti si numerulu pensiuniloru asemnate in punctele 1, 2, 3, 4, 5 si 6 mai in susu la §. IX. veduveloru canoniciloru, vicariloru foranei, a le decaniloru si arcisi vico-archi-diaconiloru si preutiloru, fiindu totu-de-un'a cu deosebita luare a minte la insusirea locuriloru si personeloru, la numerulu copiiloru orfani necrescuti si la moralitatea loru nepetata.

§. XIII.

Inse numerulu acestoru pensiuni a le preuteseloru veduve — despre cari e vorba mai in susu la §. XII. — nu va potè sê se immultiesca preste duplu, adeca: preste patru pensiuni pentru veduvele canoniciloru, siese pentru a le vicariloru, decaniloru si archi-diaconiloru actuali, siese pentru a le vice-archi-diaconiloru, optu pentru a le preutiloru de prim'a clase, optu pentru a le preutiloru de a dou'a clase, cari se amintiescu in §. IX. de la punctulu antâiu pana la punctulu alu 5-lea.

§. XIV.

Veduvele canoniciloru, decaniloru, vicariloru, archi-diaconiloru actuali si vice-archi-diaconiloru, precum si ale preutiloru, numai pana atunci voru capetâ pensiuni anuale d'in acêsta fundatiune a mea, pana candu nu voru pasî la una a dou'a casetoria, si numai acele-a, despre cari se va sci publice, séu se va potè dovedi prin testimonie demne de crediementu, că ele au dusu nu numai o vietia morala, cumpetata si esemplare, pre cum se cuvine unei socie de preutu; că nu numai au fostu pie, si si-au datu

sedulam operam navaverint, domum suam pro viribus et familiam in bono ordine, rectaque disciplina, et timore domini continere studuerint, sed etiam virum suum, toto cohabitationis eorum tempore, servata inviolabili fide conjugali — ut fidelem vitae sociam decet — diligere et fovere, ac amabili sua erga eum conformatione, et constanti sociali adhaesione, sva-viorem, et jucundiozem eidem (vitam) reddere, ac omni ratione honorem domus et viri sui salvum sua comportantia sustinere admissae sunt.

Illae vero viduae, de quibus constabit, aut comprobati poterit, quod virum suum absque reatu viri sui, et gravi vitio ex perversis eisdem moribus, nullo in pretio habuerint, neque honoraverint, sed potius intolerabilibus moribus et immorigera vita, et linquae suae petulantia, domus, et familiae suae rerum neglectione, aut depraedatione, insobria vita, et quod hoc peius est, et procul absit, fidei conjugalis violatione mortificaverint, et amaras vitae dies viro sacerdoti causaverint, nominique et honori sacerdotali ignominiam et debonestamenta inflixerint; talis, dico, vidua sacerdotalis, nunquam e beneficio huius fundationis participari poterit, sed si aliquo casu pensionem etiam impetrasset, et postliminio damnanda eius morigeratio et vitae conversatio resciretur, sine omni misericordia, eadem privetur, et exuatur; re primo investigata et fide dignis testibus comprobata.

o silintia neobosita pentru a promovâ binele familiei, casoi si economiei lor; că, pre câtu au potutu, s'au silitu nu numai a-si tienè cass'a si famili'a in ordine buna, in regula intielepta si in fric'a lui Ddieu, — ci s'au nesuitu pre langa aceste ca, pastrandu-si credinti'a conjugale nevatomata, precum se cuvine unei socie credintiose, sê impresore pre barbatulu lor cu iubire si complacintia sub tota durat'a casetoriei, si prin portarea lor amabile si alipirea lor strinsa si statornica cătra elu, sê-i faca vietia mai dulce si mai placuta, si prin acomodarea lor sê sustiena in tota privinti'a onorea casei si barbatului lor nevatomata.

Inse veduvele, despre cari se va sci, séu se va potè comprobâ, că nu numai si-au despretiutu cu totulu si nu si-au onoratu barbatulu, fâra ca elu sê aiba vre-o vina séu portare rea morale, ci inca prin moravurile lor nesuferite, prin vietia si sburdalnicia lor nesupusa si guratica, prin neglegerea séu depredarea casei si familiei lor, prin vietia-le necumpetata si, ce e mai reu inca si departe sê fia, prin violarea credintiei lor conjugali l'au mortificatu si au casinatu dile amare barbatului preutu alu lor, si au adusu rusine si deonestare numelui si onorei preutiesci, — dicu, atari veduve preutese nu voru potè neci candu a se impartesi de beneficiulu acestei fundatiuni, ci chiaru candu li-s'ar fi datu cumva pensiune, dacia portarea si modulu vietiei lor damnabile ar' veni mai tardiu la cunoscentia: sê li-se detraga si iee, inse inainte de tote sê se cerceteze starea lucrului si sê se adeveresca prin martori demni de crediementu.

dreptului de cetățieni Romani D-lor Gheorghiu și Theodorache, Camer'a a continuat discuțiunea asupra proiectului de lege relativ la instrăținarea a o parte d'in bunurile Statului, și a terminat votarea pe articole a acestui proiectu.

— In ședința de la 14 a votat în totalu prin bile și s'a primitu, cu toate modificările introduse de comitetu acestu proiectu însemnatu.

Dupa votarea acestei legi totu în ședința de la 14, Adunarea a luat în discuțiune proiectulu de lege, atățu de urgentu și imperiosu cerutu, alu reformării legii relative la jurati.

Ședința d'in 16/28 mart. 1868. Se facu comunicările d'ilei, și se dau concedie cătoru-va deputati.

Apoi urmedia discuțiunea asupra cererei de indeginatu a d-lui Cheresteny.

D Turnavitu d'ice că a vedutu cererea unui frate magiaru care cere a deveni cetățienu romanu și candu șcie cătu se șiescu frații magiari a desnatționaliză, a magiariză pe Romani și dsa e gata a romanisă ori căți magiari va potē. Aretă că d. doctoru Cheresteny s'a portatu ca celu mai bunu și sinceru Romanu; D. Cheresteny s'a insuratu cu pământena romanca și are copii Romani botezati ca Romani și cari nu mai potu fi magiari.

Dupa oresi-cari discuțiuni se accorda împămentenirea.

D. Ministru de interne, luandu cuvintulu asupra ordinei d'ilei d'ice, că suntu mai multo legi financiare forte urgente și stau fără a fi puse la ordinea d'ilei. Proiectulu de percepțiune, cere a se pune la ordinea d'ilei pentru mane. In privința monopolului tutunului D. ministru d'ice, că are depus la biurou unu proiectu de lege, și cere ca se se deo acestoru doue proiecte preferința, fiindu de mare nevoie pentru interesele tesaurului. Pentru asta-di d-lui cere se se deo în desbatere proiecte mici care n'au se țienă multu în discuțiune.

D. Chitiu, anunția interpelare d-lui ministru de financie în privința bunurilor bisericești Maicii Domnului d'in Craiova și administrati'a lor.

D. Ministru de financie, d'ice că acēta cestiune se pote rezolvă la discuțiunea bugetului.

D. Chitiu, nefindu multumitu de acestu răspunsu desvolta interpelarea sa, și espunendu istoricul lucrului d'in cestiune și-șprime speranța, ca dlu Brătianu va face drepta satisfaciune întregului orasiu alu Craiovei.

D. Valeriu, interpela asemenea pe d-nu ministru în privința bisericii Ionascu d'in Slatina, și cere ca se nu mai confunde guvernulu în bugetu averea Ionascului, dupa cum se vede în bugetulu Statului pe anulu acesta.

Se cere ca Camer'a se cerceteze petitiunile.

D. Ministru de financie d'ice, că patru ore Adunarea a desbatutu în cestuni generale și n'a ajunsu la nici unu rezultat; și se ocupe dar în orele ce au mai ramasu de cestiuni particulare că-ți pote va da soluțiune acestoru d'in urma cestiunii și astu-felu se pota fi multumiti celu putienu particularii.

Adunarea chiaru dup'aceste cuvinte a luat în cercetare petitiunile.

Dupe rezolvarea mai multoru petitiuni recunoșterea naționalității a patru romani d'in Transilvani'a și Banatu, ministru de financie a presintatu unu proiectu de lege pentru abolirea impozitului personale și prefacerea lui în impozitu mobiliaru.

Senatul.

Ședința d'in 11/23 martiu 1868.

Presedința E. S. P. Mitropolitu primatu.

Dupa ore cari formalități și unu incidentu neînsemnatu ministrulu culteloru retrage proiectulu de lege ce-lu dase la senatu pentru înființarea unei facultăți de teologie.

Proiectulu de lege pentru banca se decide a se recomanda guvernului.

Se dă apoi citire unei petitiuni a unui numeru de birjari d'in capitala, prin care se plangu de tacs'a de unu ștantiu pre d' de o birje ce s'a promulgatu ieri, care apoi se trimite la comisi'a de petitiuni.

D-nu Ministru dă citire mesagelor prin care se trimite Senatului doue proiecte de legi, relative la împămentenirea unor persoane.

Unu altu proiectu de lege pentru construirea de drumuri, și unu altulu pentru cedarea unei grădini private, spre a se face publica.

Se procede apoi la alegerea unei comisii care dupa regulamentu are a transformă în proiectu de lege propunerea d-lui Jianu relativă la art. 112 d'in constituțiune, spre a se recunoșca că pensiunile sunt de competența comitetului, despre care trateza nou'a lege de pensiuni, și trebuie ori ce legi e d'asemenea natura a trece prin ambele corpuri legiuitoare.

Ședința se radica.

Noutăți Straine.

FRANCI'A. Foiele oficiale d'in Parisu demintiescu șcirile comunicate de diariulu „Presse“, că Danemarc'a pentru diferențele sale cu Prussia aru fi rechematu întrevăținerea Franței și că Benedetti, reprezentantele Franței în Berlinu, aru fi primitu instrucțiuni pentru a conlucra la deslegarea cestiunii dano-prusiane. Asemenea se desavueza faim'a despre intențiunea Franței a rechemă pre consululu său ge-

neralu d'in Varșovia. Încățu pentru multele conjecture despre caletoaria și rezultatulu caletoariei principelui Napoleonu, cetimiu în diariulu „Liberté“, care primese adese-ori informațiuni d'in palatiulu principelui, urmatori'a nota: „Mai multe d'uarie afirma cu pōsitivitate, că princip. Napoleonu, rentorcendu-se d'in caletoaria sa, sustiene d'in toate puterile partid'a resboiului. Amicii principelui asigura, că șcirile aceste-a n'au nici o basa; principele e convinsu, că numai unu regim, care doțescă pacea în afara și libertatea în intru, potē contă la ore-care durabilitate. Daca Franca s'aru vatemă în interesele sale materiale său în demnitatea sa, atunci nu se va șfi a începe resboiulu. În casulu acela inse nu dorulu de resboiu va reportă victori'a preste iubirea de pace, ci spiritulu resoluțiunii preste slabitiune. Deocamdata n'avemu șemne pentru astfelu de eventualități, și programulu princip. Napoleonu se cuprinde în putienele cuvinte: pace în afara, libertate în intru.

ITALIA. În ședința parlam. de la 1 aprilu s'a primitu art. 1 d'in proiectulu de lege pentru darea de moraritu. Dupa ce e primitu acestu art. care contine bazea proiectului întregu, opusețiunea n'are nici o șperanță, ca se pota reeșfi cu amendamentele sale la ceia-laltu articlu ai proiectului; deci potemu d'ice cu tota securitatea, că proiectulu va trece prin camera fără vr'o schimbare esențiale. Prin darea de moraritu se pune una sarcina grea pre poporu, și ce e mai reu, că acēta dare ajunge pre clasa mai saraca a poporului în o mesura cu multu mai mare, ca pre clasele avute. Italianii mai șeraci de pre la muntii se nutrescu cu pane copta d'in farina de castane, și punendu-se sub dare și farina de castane s'a facutu una nedreptate mare acestoru omeni miseri. Dar' acum e întrebarea, cum voru potē aplică legea la acești munteni, cum i-voru potē castigă valoare în Sicilia? — În întieșulu art. 1. de la una mesura de grău se șolveșcu 2 franci, de la una mesura de cucurudiu său pisatu 80 centimi, singuru numai oređiulu nu e supusu la dare. Asiē dar castanele și cucurudiu, d'in cari traiescu omeni cei mai șeraci, sunt puse la dare, ăra oređiulu, mancaru celoru mai avuti, e șcutitu.

MESSICO. Șcirile mai noue spunu, că s'a descoperitu una conspiratiune, prin carea s'au compromis mai multi ofițieri șpanioli. Școpulu conspiratiunii a fostu a prochiamaș presidinte pre Ortega în locul lui Juarez. Guvernulu a luat despusetiuni aspre pentru nabușirea conspiratiunii.

Congresulu messicanu a votatu 50,000 funti șterlingu pentru escontarea obligatiuniloru convențiunali și ștraine.

EGIPTU. Constituționalismulu a strabatutu și în Africa. Inca în anulu trecut viceregele d'in Egiptu, Ismail, s'a decisu a da constituțiune supșiloru său conchiamaudu unu „congresu național.“ Multi si-au batutu jocu de desceptatulu Ismail și de congresulu lui, care ca una încercare primitivă n'a potutu areță lumii ce-va parlamentarismu mare; dar d'in ori-ce punctu de vedere se luăm lucrulu, Ismail e demnu de lauda.

Acum nu de multu a deschis și a dou'a sesiune a congresului naționalu prin unu mesagiu domnescu. Fiindcă reprezentatiunea Egiptului nu se ocupa de politica, ci numai cu cauze locale și municipale, mesagiulu viceregelu inca se reștringe numai la lucruri locale și municipale. Constataza aptivitatea desvoltata de la sesiunea trecuta incoce, vorbesce despre ștarea șanitaria și economica, despre reparațiunile canaleloru fluviului Nilu etc.

Varietăți.

** (Representanți'a cetățiu „Alb'a Julia“) a îndreptatu cătra ministerulu magiaru o adresa de încredere, în care petitiuneza pentru esecutarea perfectă a uniunii, pentru introducerea definitivă a constituțiunii comune (?) și mai vērșosu pentru șuspenderea procedurii judiciare austriace; adresa exprima cea mai șincera încredere în ministeru, acceptea politica acestui-a, și lu-va șprigini încățu se pote, pentru a pune în valoare acea politica.

** (Cununia fără barbatu.) În d'ilele trecute se infatōșia înaintea judecatoriș unu pastoriu d'in comun'a Detva, cōtulu Neoplantei, fiindu acusat cu o făradelege de totu curioș. D'insulu adeca se casatorise înainte de ast'a cu unu anu, luandu de șotia pre una frumoșă și dragalasia fetișă d'in comun'a amintita. Fericeșă inse nu șurideă nice decățu noiloru casatoriti. Nevestuti'a tenerica plaugă neincetatu, și nimene nu șcieă caus'a dorerei ei. În fine succese necurmatelor ștaruntie a consangeniiloru ei a-i ștorcu urmatori'a marturisire ce o fece între lacrimi: „daca-di barbatulu meu, nu este barbatu, ci fetă ca și mine, imbracata în vestimintu barbatesc!“

** (D'in „Transilvani'a, șoi'a Asociatiunii transilvane etc.“ ni-a șositu si alu 8 numeru. Cuprinde: Dr. Vasile Popu (fine); d'in „Convorbiri literare“ despre critic'a lui T. Maiorescu asupra opului lui Barnutiș intitulatu: „Dreptulu publicu alu

Romanilor“; Moldov'a la anulu 1829 poesia de V. Fabianu; museulu transilvanu; Clio, continuare „ex indice codicis diplomatici ill. d. c. J. Kemény în XII tomos distributi,“; bibliografia; raportulu comisiiunii budgetarie, raportulu comisiiunii insarcinate de adunarea gen. d'in Clusiu la 26 aug. a. tr. cu revederea șocotelorulu pre a. 186⁷/₇ și raportulu comisiiunii insarcinate cu esaminarea ofertului dlu J. Muresianu privitoriu la ramur'a juridica și agronomica — și notișia despre „buletinulu instrucțiunii publice“ d'in Romani'a.

** (Cautiune de casatoria.) Maj. Sa prin o resoluțiune preș inalta d'in 25 martiu a binevoitu a concede, ca cautiunea de casatoria a ofițilorulu mil. c. r. se se primese și în litere pemnorali de ale institului ung. de credetu fonciaru, — sub condițiunea, că institulu acest'a se va ingriși, ca celoru, cari voiescu a depune asemenea cautiuni, se li se deo litere pemnorali nominali, în cari se șia șcrișu, că acele se voru întrebunțiatu pentru cautiune de casatoria; interesele dup'aceste litere se voru potē radica numai cu cuitantie, fiindu că nu voru ave cupone. Candu apoi nu va mai fi lipsa de cautiune, institulu le va schimbă cu litere pemnorali cu cupone. Efectulu favoritoriu alu acestei despusetiuni o forte învederatu, că-ți prin ast'a de o parte se tragu mai putieni bani d'in comunicațiune, de alta parte maresce credetulu institului menționatu.

** (Interdictu.) Consistoriulu archidieceșanu alu bisericești grecoșerarițene d'in Transilvani'a prin unu decretu d'in ședința consistoriale țienuta în 2 aprilu a otaritu, ca biserica de la S. Treime în Brășiovu se se inchida, și ori-ce avere bisericeșca, școlaria și fundatiunale se se puna sub șecueștru și totu odata episcopii și casierulu se se șuspenda. Caus'a acestui interdictu e portarea eterodocșă a creștiniloru greci și bulgari de la numit'a biserica și manipulațiunea anticanonica cu averea bisericeșca, școlaria și fundatiunale.

** (Vinurile transilvane) în comerțulu inca nu ocupa rangulu acela, care li-aru compete dupa calitatea loru eminente; caus'a principala e, că vinurile aceste-a nu sunt cunoscute în șcururile comerciale mai mari. Pentru a delatură acēșta șcadere, reuiniunea de celarie d'in Clusiu a decisu a lucră, ca în bazarulu țierei pentru cultur'a gradinelorulu și economia se se espuna și vinuri transilvane.

** (Unu Kossuth-istu zelosu.) Diurn. „Szeg. Hir.“ șcrie: „Precum așdum d'in funțana șecura, agitatoriulu celebratu d'in Kecskeșmet, Asztalos, nu-și estinde activitatea ș'a patrioșica numai în locu, fără șereteza cu partisiunii șei inca și țienuturile învecinate, precum: N. Körös, Félégyháza, K. Körös, Csongrád, ș. a., pentru ca se atitue poporulu. În locurile numite s'au distribuitu preste 10 mii de esemplarie de prochiamațiuni revoluționarie, pline de espectoratiuni a șupr'a lui Deák și a majorității dietei. Și într'adeveru elu nu e decățu unulu d'interu agintiș partitiei estreme și numai într'unu țienutu anumitu; însu-și conducatoriulu loru principale, Madarász și consociș șei — precum se pote ceti în diurnale — nu inceta de a-și continuă cu energia potințiată agitatiunile loru, și candu vedomu că acești domni implu țiera — chiaru și Transilvani'a — cu șrisori atitatoriș și cu mii de esemplarie de a le diurnalulu „Nép zászlója,“ vrendnevrendu trebuie se întrebăm, de unde atăti-a bani pentru caletoariele neinterupte a le aginiloru, pentru atăte-a mancări și beuturi și latirea înfinita atătoru șrisori țiparite? neavendu neci unulu d'interu ei averea lui Nabobu.“ — Noi nu avemu nimicu cu aceste agitatiuni, ele nu ne intereseza delocu, însu întrebăm, că ce agitatiuni a facutu „Gazeta Transilvaniei,“ pentru ca se șia amuțita, pana candu guvernulu șufere sub ochii șei atari provocări și atitări, ca și acele, despre cari vorbescu „Szeg. Hir.“ Cum se șplică țienut'a guvernului? Tempulu ne va șpune pote!

** (List'a civila) pentru sustinerea curtii, atățu în bugetulu țierelorulu reprezentate în senatululu imperialu, cătu și în bugetulu Ungariș, e ștatorita cu câte 3,100,000 fl.; preș totu dara cu 6,200,000 fl. Delegatiunea magiara n'a vrutu ș recunoșca șpeșele pentru economi'a curtii, ca afacere comună și de aci vine, că ambele jumetăți ale imperiului contribuescu șume egale pentru list'a civila. Daca șpeșele pentru economi'a curtii s'aru fi șconsideratu ca comune, Ungari'a aru fi contribuitu la d'inșele numai 30%, va se d'ica în proporțiunea 30/70, adeca în locu de 3,100,000 numai 1,860,000 fl., asiē dar cu 1,240,000 mai putienu, decățu contribuesce acum. — Ungari'a are, prin urmare pote și dă.

Șciri electrice.

Bucureșci, 9 apr. Camer'a s'a amanatu pana la 2 maiu. Legea despre organizarea armatei s'a primitu en bloc. Camer'a a primitu pentru anulu 1868 bugetulu d'in 1867, și a votatu inca unu adașș de 5¹/₂ milioane de franci pentru ministerulu de reșbelu. Demetriu Brătianu s'a rentorsu d'in misiunelusa de la Viena și Paris, și Cantacusișu de la S. Petruștrupole.

„Monitoriulu“ deminșiescu într'unu modu pozitiv faimele tendentioșe respandite despre persecuțarea jidoviloru d'in Bacău.

Belgradu, 9 apr. Tractărișle cu șocietateș belgo-franceșă despre cladișrea calei ferate nu dauaș nici unu prospectu de reșșire. Condițiunile nu-su neacceptabile.

Proprietariu, redactoru respunditoriu și editoriu:
ALESANDRU ROMANU.